

Работилница 4. Кој и зошто ни прави притисок?

Материјали:

- работен лист за учениците: Кој врши притисок?
- работен лист за учениците: Плус и минус при притисок
- работен лист за наставникот/наставничката: Плус и минус при притисок
- прибор за пишување
- материјали за воведна и/или завршна активност

Воведна активност

Предлог: Име + плеснување

Главна активност 1

Сите се делат во мали групи во чии рамки најпрво се дискутира за ситуации од секојдневниот живот кога нејзините членови биле подложени на притисок да не/направат нешто, а кое било спротивно на нивната волја.

Потоа секоја група го добива работниот лист за учениците: Кој врши притисок?, каде ги поврзува со линии лицата од колоната А со лицата од колоната Б кои вршат притисок едни на други по разни основи. При тоа, со стрелки се означува и насоката на вршење притисок (ако и двете идентификувани лица можат да вршат притисок едно на друго, тогаш се ставаат стрелки и од двете страни на линијата). На празните линии може да се додадат и други субјекти кои вршат или трпат притисок.

Откако ќе бидат готови, наставничката ја чита првата категорија од колона А, а сите групи одговараат кон кои категории се врши и од кои се трпи притисок, и така со ред додека да се исцрпат сите категории.

Дискусија 1

1. Што е заедничко на тие што вршат притисок?
2. Во кои ситуации пак, тие со помалку моќ може да вршат притисок врз тие со поголема моќ?
3. Се случува ли и во вашето секојдневие да има ситуации на вршење притисок?
4. А дали тоа се случува и пошироко, на општествено ниво?

Заклучок

Најчесто постои разлика во моќ помеѓу оние кои вршат и оние кои трпат притисок. При тоа, тие што вршат притисок обично имаат моќ над тие што трпаат притисок.

Но од друга страна, понекогаш и тие што имаат помалку моќ може да вршат притисок кон оние со поголема моќ (на пример, при разни уценувања и условувања).

На општествено ниво, секое штрајкување и протести претставуваат еден вид притисок кон тие со поголема моќ (влада, работодавци итн.).

Главна активност 2

Истите претходно формирани групи го добиваат работниот лист за учениците: Плус и минус при притисок, со задача да ги пополнат празните делови, и тоа наведувајќи за лицето што врши притисок што добива, а што губи со самото тоа, а потоа и за лицето што трпи притисок се наведува што се губи, а што се добива доколку се подлегне на притисокот, т.е. се постапи според барањата на лицето што го врши притисокот.

Потоа групите ги претставуваат одговорите, а наставничката на крај со потпрашања треба да се погрижи да се спомнат и работите од работниот лист за наставникот/наставничката: Плус и минус при притисок, доколку не се спомнат претходно од самите групи.

Завршна активност

Предлог: „Добро“ - „Во ред“

Рефлексија

1. Што правевме денеска?
2. Како се чувствувавте?
3. Што научивме?
4. Како може наученото да го користиме во секојдневниот живот?

Работен лист за учениците: Кој врши притисок?

А	Б
НАСТАВНИК/ЧКА	УЧЕНИК/ЧКА
УЧЕНИК/ЧКА	БРАТ
МАЈКА	СЕСТРА
БРАТ	НАСТАВНИК/ЧКА
СЕСТРА	РОДИТЕЛ
ДИРЕКТОР/КА	ГРАЃАНИН/КА
ДЕЧКО	ДЕВОЈКА
ТАТКО	РАБОТНИК/ЧКА
ИНСПЕКТОР/КА	_____
ЛЕКАР/КА	_____
СУДИЈА/КА	_____
_____	
_____	
_____	

Работен лист за учениците: Плус и минус при притисок

ЛИЦЕТО ШТО ВРШИ ПРИТИСОК	
Што добива?	Што губи?
ЛИЦЕТО ШТО ТРПИ ПРИТИСОК	
Што добива? (ако прифати)	Што губи? (ако прифати)

Работен лист за наставникот/наставничката: Плус и минус при притисок

ЛИЦЕТО ШТО ВРШИ ПРИТИСОК	
Што добива?	Што губи?
<ul style="list-style-type: none"> - моќ - самопотврдување - хранење на сликата за себе - „јас можам сé“ - самодоверба - поттик за продолжување на правење притисок и во други ситуации и на други луѓе 	<ul style="list-style-type: none"> - искрени односи со лицето кон кое врши притисок - можна соработка со лицето кон кое врши притисок - освета - лицето што трпи притисок ќе бара начин како да ги израмни сметките
ЛИЦЕТО ШТО ТРПИ ПРИТИСОК	
Што добива? (ако прифати)	Што губи? (ако прифати)
<ul style="list-style-type: none"> - материјална корист (тоа што се ветува) - припаѓање во група - сигурност, заштита 	<ul style="list-style-type: none"> - интегритет (прави нешто што самиот/та никогаш не би го направил/а) - самодоверба - станува инфериорен/на - грижа на совест, каење (ако изневерил/а некого или некој друг трпи последици) - соочување со последици подоцна - проблеми со законот